



GÖTEBORGS PSYKOTERAPI INSTITUTET

Utbildningsdepartementet
Universitets- och högskoleenheten
Tim Ekberg

Yttrande

Med anledning av departementets brev 2008-11-21 dnr U2008/7248/UH ang Tillstånd att utföra examen lämnas Göteborgs Psykoterapi instituts (GPI) yttrande över Högskoleverkets (HSV) förslag. Vi är självklart djupt besvikna av den begäran om återkallelse av tillståndet att utfärda psykoterapeututbildning vid GPI som HSV gjort. Vi redogör nedan för några av de bevekelsegrunder som vi har till detta.

Mångfald och att utbilda i långtidspsykoterapi

HSV skriver i sin bedömning av GPI: ”Att enbart utbilda i långa psykoanalytiska psykoterapier är en alltför smal psykoterapimetod för att vara anpassad till ett vårdområde i förändring”. Detta grundläggande ställningstagande föranleder kommentarer om dels behovet av mångfald inom postgraduate utbildningar, dels vikten av långa utbildningar.

Just på grund av de pågående förändringarna inom vårdområdet är det idag kanske viktigare än någonsin att värna om mångfalden av de olika psykoterapeutiska inriktningarna som erbjuds medborgarna och därmed förebygga risker för likriktning och förtyligande inom psykoterapiens område. Ett rimligt samhälleligt krav är att människor betraktas som kapabla att fritt välja mellan olika samhälleligt sanktionerade psykoterapimetoder, som de dessutom oftast själva bekostar. Tidigare granskningar från HSV har också, till skillnad från den som är gjord av vår verksamhet, starkt betonat vikten av profilering hos utbildningsanordnare. Andra områden inom högskola och universitet söker bredd genom att uppmuntra vidgad specialisering. I budgetpropositionen 2006/07 och 2007/08 understryker regeringen behov av profilering och ökad mångfald av utbildningar. Av vilken anledning skall nu psykoterapeututbildningarna likriktas?

Vad som är att betrakta som korta respektive långa psykoterapier är en mycket komplex och omtvistad fråga, när den betraktas ur ett individuellt livsperspektiv. Vi delar inte HSV:s bedömning att vi enbart utbildar i långa psykoterapier. Tvärtom sker all klinisk praktik inom GPIs psykoterapeututbildning inom strikt reglerade tidsramar, och kan därför likväl betraktas som korta beroende på vilken utgångspunkt man väljer. Människor är självklart olika och har under sitt liv olika typer av livskriser. Vår ambition är att förmedla en så bred och djup förståelse som möjligt avseende komplexiteten i människors psykiska svårigheter.

Vi delar HSV:s bedömning av att det synsätt vi representerar i huvudsak är baserat på den samlade psykoanalytiska beprövade/kliniska erfarenheten. Från vårt perspektiv är det självklart att den kliniska träningen från längre psykoterapier är grundförutsättningen för att också kunna arbeta med så kallade ”korttidsterapier” - den mest avancerade och krävande formen av psykoterapeutiskt arbete.

Avnämare

Vi delar inte HSV:s uppfattning att den enda avnämaren till psykoterapeututbildningar skulle vara psykiatri. Vi anser att människor skall ha valfrihet vad gäller den vård och behandling inom *alla* delar av hälso- och sjukvården. Psykoterapeutisk kompetens behövs inom många andra områden t.ex. socialtjänsten, kyrklig verksamhet, privata institut. Deras behov behöver också tillgodoseas.

Akademisering

En titt på HSV:s förslag till utbildningar som skall behålla sin legitimeringsrätt ger uppfattningen att universitetsförlagda utbildningar a priori (?) får behålla denna. Historiskt är det så att de utomstatliga utbildningsanordnarna har hjälpt till med att bygga upp universitetets psykoterapeututbildningar. Det är också så att de privata instituten har en omfattande klinisk verksamhet som universiteten saknar. Detta handlar ytterst om hur vetenskap och beprövad erfarenhet skall vägas samman – hur praktik och teori skall samsas. Det finns en grundmodell i bedömargruppens/HSV:s tänkande som utgår från arbetsförhållanden inom HoS/psykiatri där klinisk erfarenhet och forskning i bästa fall förenas. Dessa förutsättningar gäller sällan inom t.ex. samhälls- eller beteendevetenskapliga institutioner. Klinisk erfarenhet tenderar att ersättas av formell kompetens något som inte gynnar utbildningarna och, i ett längre perspektiv, de medborgare som söker psykoterapeutisk hjälp. Är det detta som utbildningsdepartementet vill uppnå?

Utbildningsbehov

Den framtida bristen på psykoterapeuter kommer att öka. Enligt Socialstyrelsens statistik fanns i Sverige år 2007 totalt 4162 legitimerade psykoterapeuter i yrkesverksam ålder. Av dessa var 62 % mellan 55 och 64 år. Gruppen yngre än 45 utgör inte mer än drygt 6 %. Under åren 1998 till 2007 har 2180 psykoterapeuter erhållit legitimation. Samtidigt ser behovet av psykoterapeuter inom psykiatri, primärvård och inte minst den privata sektorn - där de allra flesta psykoterapier äger rum - ut att öka. Sammanfattningsvis är den nuvarande utbildningskapaciteten otillräcklig för att ersätta de pensionsavgångar som kommer under den närmaste 10-årsperioden. Utbildningskapaciteten hos de nu sju underkända utbildningsanordnarna är ca 200 legitimerade psykoterapeuter under en 10 - årsperiod. Fråntas dessa rätten att erbjuda utbildning förvärras bristen på psykoterapeuter ytterligare.

Kursplaner, litteratur och forskning

GPI har, utifrån HSV:s kritik om bristande vetenskaplighet, tillfört forskningsbaserad litteratur. Vad gäller kritik avseende brister i kursbeskrivningar har detta åtgärdats genom att vi använder den nomenklatur som anges i Bolognaprocesens kriterier för lärandemål. HSV:s bedömargrupp hävdar att GPIs målformuleringar avviker från examensordningen men dessa följer gängse terminologi. Det som kan ha förvirrat är att vi även har andra underrubriker.

Naturvetenskaplig och i synnerhet medicinsk litteratur har mycket hög omsättning. Så förhåller det sig inte inom samhällsvetenskap och humaniora där ”klassikerna” fortfarande sitter i högsätet - istället för citeringar av citeringar. GPI:s utbildning lägger vikt vid att studenterna studerar källorna för att sedan självständigt kunna värdera vilka teoretiska konstruktioner som kan ha betydelse för den egna kliniska tillämpningen. Någon betydande forskning i psykodynamiskt inriktad psykoterapi bedrivs inte i Sverige bl.a. av skälet att denna inte erhåller statlig finansiering. GPI bedriver dock, med hjälp av en psykodynamiskt skolad professor, småskaliga självfinansierade forskningsprojekt. Inom parentes kan nämnas att en tysk forskningsöversikt ger stöd åt psykoanalytisk grundad terapi.

Dialog

Vi anser att det är rimligt att bli ifrågasatta. En kritisk granskning hjälper till att lyfta utbildningen vid GPI. Mycket har också hänt pga den utvärdering som gjorts. Men vi efterfrågar en fortsatt kreativ dialog med HSV/utbildningsdepartementet för att kunna komma tillrätta med de återstående bristerna. Och i den fortsatta processen önskar vi att alla inriktningar inom psykoterapi utreds med respekt för respektive profil samt att man granskar resultatet av utbildningen och inte, som nu, förutsättningarna

för att bedriva den.

Slutord

Vi tycker att man måste beakta behovet av mångfald inom psykoterapiutbildningarna. Det finns en fara med akademisering av alla utbildningar där den kliniska erfarenheten tenderar att få stå tillbaka. Men framför allt önskar vi en fortsatt dialog med departementet för att kunna få förståelse för vår profil men också för att kunna bli en del i den framtida utbildningen av psykoterapeuter.

Göteborg den 14 december 2008

/Margareta Gren/ /Annica Johansson/ /Thord Magnusson/ /Tom Leissner/

Utbildningsdirektor Utbildningsledare Utbildningsledare Vet. studierektor